

Q.P. Code : 32664

[Time: 2½ Hours]

[Marks: 75]

(2 Hours for 60:40 Pattern)

Please check whether you have got the right question paper.

- N.B:**
1. All questions are compulsory.
 2. Figures to the right indicate full marks.
 3. Draw neat diagrams wherever necessary.
 4. 60:40 Patten students should attempt any four questions.

1. Attempt **any two** of the following:- 15
 - a) Explain the microeconomic household theory of fertility.
 - b) Discuss the various approaches to population policy.
 - c) Examine the role of human capital in economic development.

 2. Attempt **any two** of the following:- 15
 - a) What are the different causes of migration?
 - b) Explain the role women in the informal sector of the economy.
 - c) Discuss the policies for rural development.

 3. Attempt **any two** of the following:- 15
 - a) Examine the arguments in favour of Export Promotion Trade strategy.
 - b) Discuss the role of MNCs in economic development.
 - c) Explain the role of foreign portfolio investment in developing countries.

 4. Attempt **any two** of the following:-
 - a) Examine the role of market as an agent of development.
 - b) Define economic planning. Explain various types of economic planning.
 - c) Discuss the Structural Adjustment Programme of the World Bank.

 5. Write short notes on **(Any Three)** 15
 - a) Role of Health and Nutrition
 - b) Kuznets-Clark Thesis
 - c) Role of Agriculture
 - d) Import substitution trade strategy
 - e) Gender Budgeting
-

Turn Over

(मराठी रुपांतर)

(२½ तास)

(एकूण गुण: ७५)

(2 Hours for 60:40 Pattern)

- सूचना : १. सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.
 २. उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
 ३. आवश्यक तेथे सुबक आकृत्या काढा.
 ४. ६०:४० पध्दतीतील विद्यार्थ्यांनी कोणतेही चार प्रश्न सोडवावेत.

१. खालीलपैकी कोणत्याही दोहोंची उत्तरे लिहा:- १५
 अ) जनन क्षमतेचा सुक्ष्मआर्थिक कौटुंबिक सिध्दांत स्पष्ट करा.
 ब) लोकसंख्या धोरणांच्या विविध दृष्टीकोनांची चर्चा करा.
 क) मानवी भांडवलाच्या आर्थिक विकासातील कार्यांचे परीक्षण करा.
२. खालीलपैकी कोणत्याही दोहोंची उत्तरे लिहा:- १५
 अ) स्थलांतराची वेगवेगळी कारणे कोणती?
 ब) अर्थव्यवस्थेतील असंघटीत क्षेत्रातील महिलांचे योगदान स्पष्ट करा.
 क) ग्रामीण विकासाच्या धोरणांची चर्चा करा.
३. खालीलपैकी कोणत्याही दोहोंची उत्तरे लिहा:- १५
 अ) निर्यात वृद्धी व्यापार व्युहरचनेच्या समर्थनार्थ बाबींचे परीक्षण करा.
 ब) आर्थिक विकासातील बहुराष्ट्रीय कंपन्यांच्या कार्यांची चर्चा करा.
 क) विकसनशिल देशातील विदेशी भागभांडवल गुंतवणूकीचे (portfolio) कार्य स्पष्ट करा.
४. खालीलपैकी कोणत्याही दोहोंची उत्तरे लिहा:- १५
 अ) विकास प्रतिनीधी म्हणून बाजाराच्या कार्यांचे परीक्षण करा.
 ब) आर्थिक नियोजनाची व्याख्या करा. नियोजनाचे विविध प्रकार स्पष्ट करा.
 क) जागतिक बँकेच्या रचनात्मक समायोजन कार्यक्रमाची चर्चा करा.
५. थोडक्यात टीपा लिहा (कोणत्याही तीन) १५
 अ) आरोग्य आणि भरणपोषणाची भूमिका
 ब) कुझनेट्स क्लार्क प्रतिमान
 क) शेतीची भूमिका
 ड) आयात पर्यायीकरण व्यापार व्युहरचना
 इ) लिंगाधारीत अंदाजपत्रक